

Norādot uz lībiešu sabiedrības augsto militarizācijas pakāpi, caur divasmeņu zobena prizmu lībiešu kultūru centās raksturot *Artūrs Tomsons* (Latvijas Nacionālais vēstures muzejs). Referents iepazīstināja ar statistiskiem datiem par zobenu atradumiem 10.–12. gs. apbedījumos un dzīvesvietās, zobenu tipiem, izcelsmi, raksturoja zobena lomu lībiešu bruņojumā, apbedīšanas tradīcijās.

2007. gadā Turaidas muzejrezervātam izdevās iegūt savā īpašumā sudrablietu depozītu, kas tika atrasts Krimuldas pagastā netālu no bijušās Englārtes muižas. Depozītā bija monētas, dažāda veida, t.sk. dirhēmpiekariņi, gredzeni, aproces, kopumā 172 priekšmeti. Par depozīta atrašanas apstākļiem, atradumiem un to hronoloģiju referēja *Egils Jemeljanovs* (Turaidas muzejrezervāts).

Par sāmu kultūru un vēsturi stāstīja Aites muzeja Zviedrijā direktors *Kjels Ake Aronsons*. Sāmu kultūras krātuve – Aites muzejs ar Zviedrijas valsts atbalstu tika uzbūvēts un atklāts 1989. gadā. Muzejā ir gan sāmu kultūras priekšmetu kolekcijas, gan zinātniskā bibliotēka, gan arhīvs, gan botāniskais dārzs, kurā apmeklētāji gūst priekšstatu par sāmu apdzīvotā kalnu reģiona dabu.

Konferences noslēgumā dalībniekiem bija iespēja apskatīt Turaidas dārznieka mājā topošo jauno ekspozīciju “Gaujas lībieši Latvijas kultūrvēsturē”, kura ir mēģinājums atbildēt uz jautājumu, kas ir lībieši, no kurienes viņi nāk, kāds ir viņu devums Latvijas kultūrā.

Antonija Vilcāne

VĒSTURES, KULTŪRAS VĒSTURES UN FILOZOFIJAS SEKCIJAS DARBS 12. STARPTAUTISKAJĀ ZINĀTNISKAJĀ KONFERENCĒ “SABIEDRĪBA UN KULTŪRA: CITĀDĪBA UN MAZĀKUMA INTERESES” LIEPĀJĀ

2009. gada 23. un 24. aprīlī Liepājā notika kārtējā – 12. starptautiskā zinātniskā konference “Sabiedrība un kultūra”. Šī gada apakštēma bija “Citādība un mazākuma intereses”. Konferenci, tāpat kā citus gadus, organizēja Liepājas Universitātes Sociālo zinātņu un vadībzinātņu katedra sadarbībā ar Melardalenas augstskolas Sociālo zinātņu departamentu Zviedrijā.

Konferencē referāti tika lasīti vairākās sekcijās: Vēsture, kultūras vēsture, filozofija; Politika un tiesības; Socioloģija; Ekonomika, vadībzinātne. Divu pirmo sekciju darbs norisēja tikai vienu dienu, kamēr Socioloģijas un Ekonomikas un vadībzinātnes sekcijas darbs aizņēma divas dienas. Tā kā šo rindu autorei bija iespējams piedalīties tikai vienas sekcijas darbā, tad par to arī šeit plašāka informācija.

Sekcija “Vēsture, kultūras vēsture, filozofija” bija sadalīta divās tematiski nosacītās daļās: “Vēsture”, kuru vadīja Dr. hist., doc. Ārija Kolosova, un “Filozofija”, kuru vadīja Dr. phil., doc. Zaigonis Graumanis. Visas

sekcijas gaitā nolasītie referāti, lai arī to lielākā daļa tieši vai pastarpināti bija saistīta ar citādības jēdzienu, iezīmēja plašu tematisko un problēmu loku. Tā kā pirmais referents Aleksandrs Ivanovs (Daugavpils) slimības dēļ nebija ieradies, tad izpalika viņa referāts “Vēstures informācijas reprezentācijas specifika semantiskajos tīklos: jaunā paradigma vēstures pētniecībā”. Ārija Kolosova (Liepāja) referātā “Organizētā cīņa Liepājā par valstiskās neatkarības atjaunošanu 20. gs. 80. gadu beigās” pievērsās grupas “Helsinki 86” izveidei un darbībai. Noras Vilmanes (Liepāja) priekšlasījums “Priekšnoteikumi izdzīvošanai sociāli nesakārtotā vidē atrautībā no dzimtenes” iepazīstināja ar latviešu koloniju izveidi un dzīvesveidu Brazīlijas mūžamežos 20. gs. 20. gados, kā arī šo apmetņu tālāko likteni mūsdienās. Ilze Boldāne (Rīga) referātā “Latvijas čigāni latviešu etniskajos priekšstatos”, izmantojot daudzveidīgu avotu dotumus, apkopoja Latvijas čigānus raksturojošās īpašības (fiziskais izskats, sociālais izskats, nodarbošanās), kuras šai etniskajai grupai tiek piedēvētas no latviešu skatpunkta un ir pamatā noteiktu stereotipu izveidē. Ilga Apine (Rīga) savā referātā “Mazākums un vairākums mainītās lomās” analizēja situācijas, kurās majoritārās un minoritārās grupas statuss ne vienmēr atkarīgs no šo grupu skaitliskā lieluma, pievērsoties Latvijā ilgstoši pastāvējušai situācijai, kad krievvalodīgie iedzīvotāji bija majoritārā minoritāte – politiski un sociāli valdoša etniskā mazākuma grupa, un etnopsiholoģiskajām sekām, kādas radīja šī stāvokļa zaudējums mūsdienās. Guntas Bāliņas un Sandras Vītolas (Rīga) sagatavotais referāts “Liepājas pilsētas drāmas un operas teātra baleta trupas darbība un iestudējumi, 1935–1943” parādīja šīs trupas izveidi un izcilos sasniegumus, apliecinot spēcīgas un daudzkrāsainas kultūras dzīves pastāvēšanu vēsturiski sarežģītos apstākļos. Anetes Karlsones (Rīga) referāts “Koru un deju kopu koncerttērpi kā latviskās identitātes simboli Padomju Latvijā. 1940–1990” pievērsās pārmaiņām latvisko tērpu izskatā un lietojumā, tam iegūstot divējādu raksturu, izceļot šo procesu norisi viena Latvijas reģiona piemērā – tagadējā Madonas rajona teritorijā. Sandra Vītola (Rīga) referātā “Interpretācijas problēmas un to risinājumi dejā” pievērsās ar dejas žanru saistītas terminoloģijas skaidrojumam. Gunta Plūksne (Rīga) referātā “Skolas bibliotēkas kultūrvidē kā citādība” saistībā ar skolas bibliotēkas veicamajiem uzdevumiem un funkcijām skaidroja jēdzienu *citādība* kā filozofisku terminu, izvēršot domu, ka, sastopoties kategorijām *patība* un *citādība*, parādās *ētiskais* aspekts. Nadežda Pazuhina (Rīga) referātā “Citādība kā identitāte: Latvijas vecticībnieku kultūrsociālās prakses” analizēja, kā atšķirīgos vēstures periodos sabiedriski politiskie apstākļi ietekmēja Latvijas vecticībnieku identitātes uzturēšanu un pārmantojamību. Uldis Krēsliņš (Rīga) referātā “Citādība kā politiska kategorija 20. gadsimtā: izpratnes attīstība” pievērsās trīs konfliktiem, kuru pamatā ir grupas citādība: nacionālais citādības konflikts jeb ebreju jautājums un 2. pasaules karš; citādi domājošo citādība: disidenti PSRS un komunisti ASV aukstā kara periodā; seksuālā citādība mūsdienās un seksuālo minoritāšu provocētā sabiedrības negatīvā reakcija. Ilze Fedosejeva (Rīga) referātā “Kā saprast citādo” mēģināja rast atbildi uz šo jautājumu kopīgā meklējumos starp atšķirīgiem indivīdiem un grupām, secinot, ka “citādība kalpo, lai

mēs labāk saprastu paši sevi”. Zaigonis Graumanis (Liepāja) savā priekšlasījumā “*Libau* un “Spriestspējas kritikas” pirmpublicēšana: šķietamā sakarība” izsekoja apstākļiem, kādi radījuši situāciju, ka I. Kanta Berlīnē izdotā darba “Spriestspējas kritika” pirmpublicējuma titullapā atrodas arī Liepājas vārds *Libau*. Ilze Pinte (Rīga) referātā “Sievietes – kadetes Nacionālajā aizsardzības akadēmijā (1992–2004): iespējas un motivācija” bija apkopojusi datus par meitenēm, kuras iestājušās un pabeigušas Nacionālo aizsardzības akadēmiju, un viņu motivāciju šādas karjeras izveidei. Papildus programmā paredzētajiem ziņojumiem sekcijā “Vēsture, kultūras vēsture, filozofija” bija iekļauts arī Ināras Leikumas (Jelgava) referāts “Humora un smieklu sociālie aspekti”, kurā tika saistīti krīzes un humora jēdzieni un to līdzspastāvēšana.

Nolasītie referāti tika uztverti ar interesi un atsaucību. Diemžēl klausītāju jautājumus referentiem nācās ierobežot laika trūkuma dēļ un diskusija varēja tikt turpināta vēlāk, pēc oficiālā sesijas darba laika beigām.

Uz starptautiskajā zinātniskajā konferencē “Sabiedrība un kultūra: Citādība un mazākuma intereses” nolasīto referātu pamata veidotie raksti tiks publicēti konferences materiālu krājumā.

Anete Karlsonē

ARHEOLOGAM VALDIM BĒRZIŅAM – DOKTORA GRĀDS

2008. gada 28. novembrī Oulu Universitātē (Somijā) Valdis Bērziņš aizstāvēja disertāciju “Sārnatē: dzīve piejūras ezera krastā Austrumbaltijas neolīta laikā” (*Sārnatē: living by a coastal lake during the East Baltic Neolithic*); recenzenti: Dr. hist. I. Zagorska, Dr. asoc. prof. Šels Knutsons (*Kjel Knutsson, Zviedrija*); oponenti: Š. Knutsons. Piešķirta atzīme *eximia cum laude approbatur* (teicami).

Disertācija publicēta kā monogrāfija sērijā *Acta Universitatis Oulensis B Humaniora*, tā pieejama arī internetā (<http://herkules oulu.fi/isbn9789514289415/>).

Ar Oulu Universitātes 2009. gada 29. janvāra lēmumu Valdim Bērziņam piešķirts filozofijas doktora (*Doctor of Philosophy*) grāds arheoloģijas nozarē. No Akadēmiskās informācijas centra saņemta izziņa, ka iegūtais diploms pielīdzināms Latvijā izsniegtam doktora diplomam.

CURRICULUM VITAE

Valdis Bērziņš dzimis 1969. gadā Sidnejā Austrālijā. 1991. gadā Lielbritānijā Londonas Universitātes Arheoloģijas institūtā ieguvis bakalaura grādu arheoloģijā. 1998. gadā LU Vēstures un filozofijas fakultātē ieguvis maģistra grādu vēstures specialitātē. No 1994. gada strādā par zinātnisko asistentu LU Latvijas vēstures institūta Arheoloģijas nodaļā. Pētniecības tēmas saistītas galvenokārt ar Rietumlatvijas mezolītu un neolītu. Vadijis izrakumus Vendzavu mezolīta apmetnē (Ventspils novadā) un Priedaines neolīta apmetnē (Jūrmalas pilsētā), kā arī arheoloģiskās apzināšanas un